

SIGURNOST I ZAŠTITA NA RADU

Uređuje: Indira Aurer Jezerčić

I. Aurer Jezerčić*

ZGI d. o. o.
Vrandučka 5a
10 000 Zagreb

Promjene u zakonodavnom području zaštite na radu

Krajem prošle godine došlo je do još jedne izmjene Zakona o zaštiti na radu. Većina izmjena stupila je na snagu odmah, dok ih je nekoliko nastupilo s početkom 2019. godine. Neke od izmjena donijele su promjene s obzirom na dosadašnju ustaljenu praksu.

Ministarstvo rada i mirovinskog sustava dalo je tumačenje za dvije takve promjene. Jedna se odnosi na prijavu ozljeda na radu a druga na izradu procjene rizika. Zbog važnosti tih promjena za one koji su uključeni u poslove zaštite na radu kod poslodavca, prenosimo ih u cijelosti.

Početkom godine došlo je i do institucionalnih izmjena u zavodima i inspekciji.

Obavješćivanje nadležnog inspekcijskog tijela o ozljedi na mjestu rada

(Izvor: Safety posters for the workplace, Pinterest)

Zakon o zaštiti na radu:
Obveze poslodavca prema tijelima nadzora

Članak 65.

- (1) Poslodavac je obavezan obavijestiti tijelo nadležno za inspekcijski nadzor o smrtnoj ozljedi nastaloj u prostoriji ili na prostoru u kojem poslodavac obavlja rad.
- (2) Poslodavac je obavezan obavijestiti tijelo nadležno za inspekcijski nadzor o ozljedi nastaloj u prostoriji ili na prostoru u kojem poslodavac obavlja rad zbog koje je radniku ili osobi na radu pružena hitna medicinska pomoć i zbog koje je ozlijeđena osoba zadržana na liječenju u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi ili dnevnoj bolnici.
- (3) Obavijest iz stavka 1. i 2. ovoga članka poslodavac je obavezan dostaviti odmah po nastanku ozljede.
- (4) Smatra se da je poslodavac ispunio obvezu iz stavka 3. ovoga članka ako je nakon isključenja izvora ozljede, pružanja prve

pomoći ozlijeđenoj osobi te pozivanja hitne medicinske pomoći ili zbrinjavanja ozlijeđene osobe u stacionarnu zdravstvenu ustanovu ili dnevnu bolnicu, bez odgađanja obavijestio mjesno nadležni ured tijela nadležnog za inspekcijski nadzor na broj telefona objavljen na službenim stranicama toga tijela ili na jedinstveni telefonski broj za hitne službe 112.

“Odredbom članka 65. stavka 2. Zakona o zaštiti na radu (Narodne novine, broj 71/14, 118/14, 94/18 i 96/18; u daljnjem tekstu: Zakon) propisani su događaji ozljeda na mjestu rada za koje poslodavac ima obvezu obavijestiti tijelo nadležno za inspekcijski nadzor, dok se odredbama stavka 4. istoga članka, koji se poziva na obveze poslodavca iz stavka 3. toga članka, utvrđuje trenutak ‘odmah po nastanku ozljede’, odnosno trenutak u kojem je najkasnije poslodavac dužan dostaviti obavijest inspekcijskom tijelu. Pri tome se imala u vidu svrha dojave i obavljanja inspekcijskog nadzora na mjestu događaja ozljede u smislu utvrđivanja svih relevantnih činjenica i mogućih propusta u provedbi zaštite na radu vezanih uz taj događaj.

Stavkom 2. navedenog članka Zakona propisano je koje ozljede radnika i osobe na radu, nastale u prostoriji ili na prostoru u kojem poslodavac obavlja rad je poslodavac obavezan prijaviti inspekcijskom tijelu. Prema navedenoj odredbi poslodavac ima obvezu prijaviti ozljedu zbog koje je radnik ili osoba na radu nakon pružanja hitne medicinske pomoći (koja podrazumijeva medicinsku pomoć od strane stručnog medicinskog osoblja) zadržana na liječenju u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi ili dnevnoj bolnici.

Hitna medicinska pomoć podrazumijeva pružanje pomoći ozlijeđenoj osobi radi neposrednog i kratkotrajnog djelovanja izvora opasnosti na mjestu rada vezanih uz poslove i proces rada ozlijeđene osobe. Napominjemo da se vrijeme pružanja hitne medicinske pomoći od strane stručnog medicinskog osoblja, kao ni zadržavanje radi praćenja stanja (promatranja), npr. tijekom dana ili noći, nakon čega je ozlijeđena osoba otpuštena na kućnu njegu, ne smatra zadržavanjem na liječenju.

Stavkom 4. utvrđen je trenutak dojave, a taj trenutak je najkasnije odmah po zbrinjavanju ozlijeđene osobe u stacionarnu zdravstvenu ustanovu ili dnevnu bolnicu. Ujedno ta odredba definira i prioritete u postupanju na samom mjestu rada nakon nastanka ozljede. Kada poslodavac opravdano ima saznanja, zbog težine ozljede radnika ili osobe na radu, da će ozlijeđena osoba biti zbrinuta tj. zadržana na liječenju, odmah će o nastanku ozljede obavijestiti inspekcijsko tijelo ne čekajući trenutak zbrinjavanja i liječenja u zdravstvenoj ustanovi.

Pojam iz stavka 2. ‘zadržana na liječenju u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi ili dnevnoj bolnici’ te pojam iz stavka 4. ‘zbrinjavanje ozlijeđene osobe u stacionarnu zdravstvenu ustanovu ili dnevnu bolnicu’, imaju isto značenje. Dakle, pod pojmom ‘zbrinjavanje’ podrazumijeva se zadržavanje na liječenju u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi ili dnevnoj bolnici, tj. odnosi se na slučaj hospitalizacije ozlijeđene osobe.

* Mr. sc. Indira Aurer Jezerčić, dipl. ing. kem. teh.
e-pošta: indira.aurer@gmail.com

Prema navedenom poslodavac nije npr. obavezan prijaviti inspekcijском tijelu frakturu zbog koje ozljede je radniku pružena hitna medicinska pomoć ali radnik nije zadržan na liječenju u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi ili dnevnoj bolnici već je nakon medicinske intervencije otpušten na kućnu njegu ili nagnječenje zbog kojeg je radniku pružena hitna medicinska pomoć ali nije bilo potrebno zadržavanje na liječenju, kao ni slučajeve kada ozlijeđeni radnik zatraži liječničku pomoć putem obiteljske medicine drugi dan ili nekoliko dana od nastanka ozljede, ako nije zahtijevano pružanje hitne medicinske pomoći i zadržavanje na liječenju u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi ili dnevnoj bolnici.

Napominjemo također da navedeno ne utječe na obvezu prijavljivanja ozljeda u skladu s propisima zdravstvenog osiguranja."

Dokumentirane informacije o sudjelovanju radnika odnosno njihovih predstavnika u procjenjivanju rizika

(Izvor: Praktična smjernica za procjenu rizika na radu 2011., HZZST i HZZO)

Zakon o zaštiti na radu: Obveza procjene rizika na radu

Članak 18.

- (1) Poslodavac je obavezan, uzimajući u obzir poslove i njihovu prirodu, procjenjivati rizike za život i zdravlje radnika i osoba na radu, osobito u odnosu na sredstva rada, radni okoliš, tehnologiju, fizikalne štetnosti, kemikalije, odnosno biološke agense koje koristi, uređenje mjesta rada, organizaciju procesa rada, jednodimenzionalnost rada, statodinamičke i psihofiziološke napore, rad s nametnutim ritmom, rad po učinku u određenom vremenu (normirani rad), noćni rad, psihičko radno opterećenje i druge rizike koji su prisutni, radi sprječavanja ili smanjenja rizika.
- (2) Poslodavac je obavezan imati procjenu rizika izrađenu u pisanom ili elektroničkom obliku, koja odgovara postojećim rizicima na radu i u vezi s radom i koja je dostupna radniku na mjestu rada.
- (3) Poslodavac je obavezan na temelju procjene rizika primjenjivati pravila zaštite na radu, preventivne mjere, organizirati i provoditi radne i proizvodne postupke, odnosno metode te poduzimati druge aktivnosti za sprječavanje i smanjenje izloženosti radnika utvrđenim rizicima, kako bi otklonio ili sveo na najmanju moguću mjeru vjerojatnost nastanka ozljede na radu, oboljenja od profesionalne bolesti ili bolesti u vezi s radom te kako bi na svim stupnjevima organizacije rada i upravljanja osigurao bolju razinu zaštite na radu.
- (4) Propusti učinjeni u postupku procjene rizika (npr. propust uočiti vjerojatnost nastanka opasnog ili štetnog događaja na radu ili u vezi s radom, pogrešna procjena štetnosti događaja, odnosno podcjenjivanje njegove štetne posljedice i sl.) ne oslobađaju poslodavca obveza i odgovornosti u vezi sa zaštitom na radu.
- (5) Poslodavac je obavezan radnike odnosno njihove predstavnike uključiti u postupak procjene rizika i o tome imati dokumentirane informacije.
- (6) Ministar pravilnikom propisuje uvjete, te način i metodu izrade procjene rizika, obvezne sadržaje obuhvaćene procjenom, po-

datke na kojima se procjena rizika mora temeljiti i klasifikaciju opasnosti, štetnosti i napora na radu i u vezi s radom.

Pod pojmom "dokumentirane informacije", koji se odnosi na dokaze o uključenosti (sudjelovanju) radnika odnosno njihovih predstavnika u postupku procjenjivanja rizika, podrazumijeva se bilo kakva dokumentaciju u pisanom (papirnatom) ili elektroničkom obliku koja potvrđuje njihovu uključenost, npr. prijedlozi radnika i njihovih predstavnika koje su dali tijekom izrade procjene, očitovanja na procjenu rizika i dr., u vidu zapisa, izjava, anketa, dopisa, elektroničke pošte i sl.

Obveza poslodavca iz dopunjene odredbe članka 18. stavka 5. Zakona o zaštiti na radu (*Narodne novine*, br. 71/14, 118/14, 94/18 i 96/18; u nastavku: Zakon) primjenjuje se od trenutka stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu (*Narodne novine*, br. 94/18 i 96/18) tj. od 1. studenoga 2018. godine, a odnosi se na one procjene rizika i na njihove izmjene i dopune koje su izrađene ili će se izrađivati nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu.

Ističemo i da je prethodno važeća odredba članka 18. stavka 5. Zakona nalogala poslodavcima uključivanje radnika i njihovih predstavnika u postupak procjene rizika. Dopunjena odredba Zakona u vezi s tim, kao i nadopunjena prekršajna odredba iz članka 98. stavka 1. točka 1. Zakona, može biti dobar povod i poticaj poslodavcu da razmotri i ocijeni na koji način i u kojoj mjeri su radnici, s napomenom da ne postoji obveza sudjelovanja svih radnika u postupku procjenjivanja rizika, odnosno njihovi predstavnici stvarno sudjelovali u prethodnom postupku procjenjivanja rizika, jesu li prepoznati svi izvori opasnosti, štetnosti i napora na mjestima rada i da se u skladu s tim zaključcima pristupi mogućim izmjenama i dopunama procjene rizika.

Također ističemo i odredbu članka 7. stavka 3. Pravilnika o izradi procjene rizika (*Narodne novine*, br. 112/14), koja nalaže da se procjenjivanje rizika provodi uz aktivno sudjelovanje radnika koji obavljaju poslove i uvažavanje njihovih stavova.

Ukinuli su se zavodi

Radi provođenja Akcijskog plana Vlade RH za administrativno rasterećenje, kojim su utvrđene mjere za racionalizaciju pojedinih obveza iz područja zaštite na radu te radi smanjenja broja agencija, zavoda, fondova, instituta, zaklada, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima ukinuta su dva zavoda koja su u svojem djelokrugu rada bila povezana sa zaštitom na radu.

Temeljem izmijenjenog Zakona o zaštiti na radu, od 1. siječnja 2019. godine prestao je s radom Zavod za unapređivanje zaštite na radu. Aktivnosti Zavoda i dalje će se odvijati, ali u sastavu novoosnovanog Sektora za zaštitu na radu pri Upravi za rad i zaštitu na radu Ministarstva rada i mirovinskog sustava.

Ukinuo se i Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu koji se pripojio Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a prestao je s radom 1. siječnja 2019. godine.

Nadležnost Državnog inspektorata

Državni inspektorat preuzima iz djelokruga Ministarstva rada i mirovinskoga sustava inspeksijske poslove u području rada i zaštite na radu. Na temelju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (*Narodne novine*, br. 116/18) i Zakona o Državnom inspektoratu (*Narodne novine*, br. 115/18), inspekcija rada od 1. travnja 2019. djeluje u Državnom inspektoratu. Kontakti i adrese inspekcije rada do daljnjeg ostaju isti/e pa se i prijave inspekciji rada mogu podnositi kao i do sada.